

цього немає реальних підстав; не боїться брати відповідальність за свої вчинки; воліє мислити самостійно.

Фактори порушення психічного здоров'я є зовнішні (різні негативні впливи та негативні відносини людини з навколишнім світом) та внутрішні (різні негативні впливи порушеної частини психіки на здорову частину). Порушення психічного здоров'я зазвичай проявляються у формі різноманітних нервових та психічних захворювань.

Тому важливо підтримувати психічне здоров'я людини на належному рівні, яке значною мірою залежить від здорового способу життя, від дотримання певних правил, що стосуються режиму рухової активності, харчування, нормальних взаємин у побуті, усунення шкідливих звичок тощо. Позитивно налаштовані люди, які мають чіткі цілі в житті і не схильні навантажувати постійно себе сумнівами, невпевненістю, поганими передчуттями та песимізмом, мають хороші перспективи для збереження власного як фізичного, так і психічного здоров'я.

Таким чином, психічне здоров'я охоплює шляхи гармонізації людини, її бажання, амбіції, здібності, ідеали, почуття і свідомість. Воно характеризується відсутністю будь-яких виражених хворобливих змін чи станів особистості, **тісно пов'язане із її внутрішнім станом організму.**

1. Психологічний словник. Авт.-уклад. В.В.Синявський, О.П.Сергеєнкова / За ред. Н.А. Побірченко. Київ: Наук. світ, 2007. 336 с.

2. Ellis A. The Practice of Rational-Emotive Therapy / A. Ellis, W. Dryden. N. Y. : Springer Publishing Company, 1987. P. 18–20.

Мальвіна ГРУШКО

доцент кафедри міжнародного
та європейського права

Національного університету
«Одеська юридична академія»
(м. Одеса, Україна),

кандидат юридичних наук, доцент

«ДУБЛІНСЬКИЙ РЕГЛАМЕНТ» ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ МІГРАНТІВ

XX та початок XXI століття стали визначним періодом в історії міжнародного права, коли сформувалися більшість з ефективних та діючих на сьогодні міжнародно-правових механізмів, які покликані захищати різні категорії населення, в тому числі й мігрантів. Міжнародні збройні конфлікти, а також безліч неміжнародних локальних конфліктів стали відправною точкою для прийняття багатьох міжнародних нормативних актів. Одним з таких актів став Дублінський регламент 2013 р. (або регламент № 604/2013),

який є частиною права Європейського Союзу та визначає, яка з країн-членів ЄС є відповідальною за розгляд заяв шукачів притулку, які потребують захисту відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 р.

Так, розділ III Регламенту № 604/2013 визначає дуже чіткі критерії щодо вибору держави, яка має нести відповідальність за шукача притулку, який прибув на територію Європейського Союзу. Зазначається, що держава-член, відповідальна відповідно до критеріїв, викладених у цьому розділі, визначається на основі ситуації, яка склалася, коли заявник вперше подав свою заяву про міжнародний захист до держави-члена. Серед критеріїв можна виокремити такі, які захищають права неповнолітніх шукачів притулку у тому випадку, коли на території відповідальної держави проживають їхні родичі. Дуже яскраво це ілюструє ст. 8 Регламенту, яка зазначає, що якщо заявник є неповнолітнім без супроводу, який має родича, який законно перебуває в іншій державі-члені, і якщо на підставі індивідуального огляду встановлено, що родич може піклуватися про нього чи нею, ця держава-член об'єднує неповнолітнього зі своїм родичем і буде відповідальною державою-членом за умови, що це відповідає найкращим інтересам неповнолітнього [1].

Проте, попри детальну опрацьованість цього документу, за роки його використання було озвучено чимало критики з боку науковців та державних діячів. Проблеми виникають у різних аспектах роботи з біженцями. Це передусім надмірна кількість осіб, які прибувають до країн, кордони яких є зовнішніми кордонами Європейського Союзу, де люди, які є жертвою переслідувань за ознаками раси, релігії, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань (згідно з Конвенцією про статус біженців) шукають кращої долі.

Згідно з Регламентом біженець повинен просити про притулок у тій країні ЄС, кордон якої перетнув першим. Попри винятки, описані вище, а також попри те, що у Регламенті також прописані ситуації, коли можливе так зване «об'єднання сім'ї» у тій державі, у якій знаходяться родичі заявника, або можливий вибір країни, яка видала дійсний документ на проживання заявнику, у якості такої, яка уповноважена розглядати його заяву, Регламент призводить до того, що країни-члени, кордони яких є зовнішніми кордонами ЄС, мусять боротися з великою кількістю біженців. Тривалий час у ЄС намагаються домовитися про квоти на біженців серед країн-членів, щоб розвантажити такі країни, як Італія та Греція. Залежно від кількості жителів країни, кожен член ЄС повинен у разі кризи прийняти певну кількість біженців, про що й зазначає А. Свящук [3].

Теперішні правила прийому біженців у ЄС – так звана «Дублінська система» – нині «нежиттєздатні». За чинними нормами, за мігранта відповідає та країна Євросоюзу, де він вперше перетнув зовнішній кордон ЄС. «Тоді б у теорії до Німеччини ніколи б не зміг прибути жоден мігрант чи біженець, проте в реальності ситуація зовсім інша», – заявила Ангела

Меркель ще у 2018 році [2]. Виходячи з її заяви, а також з того, що 538 тисяч осіб отримали статус біженця в країнах ЄС у 2017 році, з яких 60 відсотків прохань задовольнила Німеччина, можна зробити висновок щодо неефективності Дублінської системи та Регламенту №604/2013, зокрема через деякі його положення, які не працюють або працюють неправильно [3].

Дублінський регламент має місце в практиці Європейського суду з прав людини. Наприклад, у справі «М.С.С. проти Бельгії та Греції» (2011 рік) Суд встановив, що Бельгія порушила Європейську конвенцію про права та основоположні свободи людини, коли повернула афганського безпритульного до Греції, де умови утримання і життя були нелюдськими і такими, що принижують гідність, а клопотання з проханням про надання притулку не було розглянуто належним чином через недоліки системи для біженців. Так само Бельгія знала про ці умови, але все ж застосувала механізм депортації. Греція – не єдина держава, що не забезпечила належних умови утримання, а тому ефективність «Дублінської системи» ЄС піддається сумнівам.

Надзвичайно небезпечним явищем останніх років в Європі є вимушена міграція, що виникла в результаті саме міжнаціональних конфліктів. Вимушена міграція стала тим фактором, який дестабілізує у межах внутрішньої політики ЄС та політику міграції загалом. Неврегульовані збройні конфлікти призвели до того, що уряди ряду сусідніх держав не були готові сприяти адаптації та інтеграції вимушених мігрантів. Формування належної державної міграційної політики залежить від кваліфікації збройного конфлікту – міжнародного та неміжнародного характеру. Кваліфікації збройного конфлікту впливає на існування ряду категорій осіб у міграційному процесі. Мігранти диференціюються на вимушено переміщених осіб (внутрішніх біженців) та вимушених мігрантів, які залишають кордони території своєї держави. Зазначені категорії осіб мають різний правовий статус в державі перебування. Проте сьогодні збройні конфлікти характеризуються інтернаціоналізацією та складністю розрізнення, що призводить до певних наслідків реалізації належного захисту прав мігрантів.

Очевидно, що багато держав-членів ЄС не готові до масштабної міграційної кризи, що призводить до негативних впливів міграційного процесу на такі важливі соціальні сфери життя як освіта, охорона здоров'я, житло, працевлаштування. Внаслідок неконтрольованого потоку біженців держави-члени ЄС змушені направляти фінансування на тимчасове утримання мігрантів з можливим скороченням соціальних гарантій для власних громадян. Наплив мігрантів може призвести до втрати Європою більшої частини своїх національних традицій, а нинішня ситуація міграційної кризи призведе до ще більшого розмивання ідентичності європейських націй.

Збереження надалі високої динаміки напливу біженців спричинить ескалацію міграційної кризи, а також ще більшого зростання економічних видатків держав-членів ЄС, направлених на фінансування соціальної політики ЄС. Збільшення кількості біженців може спричинити загострення

внутрішніх міжетнічних протистоянь, а також погіршення ставлення до іноземних мігрантів. Проблема з нелегальними мігрантами та біженцями загострює внутрішньополітичну конфліктність. Загострення взаємин між корінним населенням європейських держав та іммігрантами, зростання антиіммігрантських настроїв, масові протестів європейців проти міграційної політики національних урядів держав-членів ЄС є результатом недосконалої політики інтеграції мігрантів у європейське суспільство.

Існуюча міжнародно-правової системи захисту прав біженців не гарантує вирішення проблем у сфері надання притулку. Європейська міграційна криза 2015 р. продемонструвала, що держави Європи не мають змоги вирішити проблеми всіх біженців лише за рахунок надання їм захисту. На 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 2015 р. було підкреслено, що подолання міграційної кризи можливе лише спільними зусиллями всього міжнародного співтовариства. Вирішення проблем біженців має не лише економічну та гуманітарну складову, а й більшою мірою залежить від узгодження політичної волі держав. Дієва міграційна політика вимагає погодження інтересів не лише держави, а й власне самих мігрантів, місцевих громад, різних інституцій як державних, так й не державних тощо. Особливо варто відмітити, що погодження інтересів міграції є необхідним також й на універсальному міжнародному рівні.

1. Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council. 2013. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02013R0604-20130629>.

2. Ангела Меркель: Система прийому біженців у ЄС нежиттєздатна. Deutsche Welle. 2018.

3. Свящук А. Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності. Харків. 2018. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd_2_copy.pdf.

Алла ДЕМИЧЕВА

доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

(м. Дніпро, Україна),

кандидат соціологічних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРОТИ КАТУВАНЬ ТА НЕЛЮДЯНОГО АБО ТАКОГО, ЩО ПРИНИЖУЄ ГІДНІСТЬ, ПОВОДЖЕННЯ ЧИ ПОКАРАННЯ

Міжнародні організації, які працюють у сфері діяльності впровадження стандартів прав людини та їх захисту, можна аналізувати з урахуванням загальної класифікації міжнародних організацій, а саме, як глобальні та